

Бэдзэогъум и 27-р — Адыгейм
къэралыгъо гъэпсыкэ иэ зыхъугъэ Маф

1923-рэ ильесым
Гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къыдэкы

№ 97 (22546)

2022-рэ ильес

ШЭМБЭТ

МЭКЬУОГЪУМ и 4

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЬЭ ИЭП
Къыхэтыутыгъэхэр ыкъи
нэмикэ къэбархэр тисайт
ижъугъотэштых
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъээст

Джырэ уахътэм диштэнхэу

АР-м и Лышъхъэу Къумпыл Мурат федеральнэ къэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Урысъем и Почтэ» истатсекретарэу, хабзэм ифедеральнэ, ишъольыр къулыкъухэм адэлэжьэгъэнымкэ ипащэу Сергей Говорунрэ генеральнэ директорым игуадзэу Алексей Лаптевымрэ тыгъуасэ аlyuklagь.

Ахэр Адыгейм къызыкъэклуагъэхэр федеральнэ унитарнэ предприятиеу «Урысъем и Почтэ» икутамэу «Кыблэм» ипэцакъэу Максим Ткаченкэм нэуасэ фашынэу ары. Зигугу къэтшыгъэ Гъэлорышаплэм икутамэ илофшэн республикэм зыкъыщегъэлэтигъэнымкэ амалэу щылхэм, почтэхэр джырэ уахътэм диштэу зэтэгъэпсыхъэгъэнхэм фэргъэхыгъэ проектэу «Единэ Россинер» къэцакъю зыфхъугъяэр зэрэгъэцакъэрэм мыш щатгуушылаагъэх.

Зэлукъэгъум хэлжъагъэх Адыгэ Рес

публикам ипремьер-министре ишъэрыльхэр зыгъэцакъэу Клэрэшэ Анзаур, АР-м экономикэ хэхъоньгъэмрэ сатыумрэкэ иминистрэу Шэуджэн Заур, партиеу «Единэ Россинем» ишъольыр гъэцэлкэлком комитет ипащэу Афешэлгээ Рэмэзан, федеральнэ почтэ зэпхынгъэм Адыгэ Республикэмкэ и Гъэлорышаплэ ипащэу Наталья Алифиренкэр.

Республикэм икууаджхэм зэдиштэу хэхъоньгъэ ягъэшыгъэним фэорышлэрэ партийнэ проектым игъэцэлкэн мэхъанэ

шхо зэриээр Адыгейм и Лышъхъэ къыхихъэшыгъ.

«Республикэм ипочтэхэм социальна мэхъанэшхо зиэ ювшэн зэрагъэцакъэрэр тэшэ. Зэкъэми зэдтигшэрылтыр цыфхэм нахышоу яфэолафшэхэр гъэцэлгээнхэр ары. Партийнэ проектым ипхырыышин аш зэрэфэорышэштэм сицыхэ тель», — къытуагъ Къумпыл Мурат.

Афешэлгээ Рэмэзан зэлукъэгъум зэрэшхигъэунэфыкыгъэмкэ, гъэреко партиеу «Единэ Россинем» иго ылье-

гъугъагъ къуаджхэм адэт почтэхэр гъэлжьыгъэнхэу, ахэм амалэу ялхэм зягъэушшомбгүгъэнэу. Урысъем и Президентэу Владимир Путиным аш къыдьригъэштагь ыкъи УФ-м иминистрэхэм я Кабинет пшъэрэиль фишыгъ 2022 — 2025-рэ ильесхэм къуаджхэм адэт почтэ мин 25-м ехъур джырэ уахътэм диштэу зэтэгъэпсыхъэгъэнхэмкэ амалхэр зэрихъанхэу. Аш тельтигээ программэу зэхагъэуцуагъяэр зэрагъэцакъэрэм «Единэ Россинем» гүнэ льефы.

(Икъех я 2-рэ н. ит).

Анахь дэгъухэм ахэхъагъ

«Текноныгъэм и Еджэлэ музей» зыфиорэ урысъе программэм тэгъэпсыхъагъэу ильес еджэгъум икэуххэмкэ еджэлэ 50 Текноныгъэм имузей къыхигъэшыгъ, ахэм ашыщ хъугъэ Адыгэ Республикэмкэ Туцожь районым ит къуаджэу Аскъэлае игурыт еджаплэу N 2-р.

Гъесэнгыгъэ зыщарагъэгъотырэ организациехэм ямузейхэу Урысъем идээстарихъ музей шъхьалэ епхыгъэхэм яофшэн экспертхэм уасэ фашыгъ.

«Анахь музей чаным икъыхэхынкэ пстэуми апэу тыкъызпкырыкыгъээр экспонатхэр «Текноныгъэм и Еджэлэ музей» икъэгъэлэгъонхэм зэрахагъэлэжъагъэхэр, къэлэджахкохэр я Хэгъэгу шу альэгъоу пүгъэнхэмкэ къэлэгъяджхэм яофыгъо зэфэшхыхафхэу зэшүахыгъэхэр къызилотыкыхэрээр къызэрагъэлэгъуагъэхэр ары. Аш нэмикэу музей нахь чанэу дэлажэхэрээр программэм ипроектхэм, «Орленкэм» итарихъ-патриотическэ яофшэн, еджэлэ музейхэм я Алерэ Урысъе форум итарихъ-гъесэнгыгъэ зэнэхъокъу зэрахэлжъэхэрэм уасэ афашигъыгъ. Музейхэм ясайтхэри, янэклигъохэри зэрагъэпсыхэрэм тыллыгъяагъ», — къытуагъ Текноныгъэм и Музей и Къэлэцыкы гупчэ ипащэу Елена Слесаренкэм.

Зэхэцакъохэм къызэрэхагъэшыгъэмкэ, УФ-м иеджаплэхэм аш фэдэ музейхэр ашызэхэцэгъэнхэм мэхъанэшхо и тарихъ шэжъыр мыкъодынымкэ. Гъесэнгыгъэ, пүнүгъэ мэхъанэу ахэм ялэр хэгъэунэфыкыгъэн фае.

Непэлэ УФ-м ишъольыр 85-мэ, республикэу Беларусьрэ Донецкэ Народнэ Республикаэмрэ зэрахэтхэу, ямузей 1300-м ехъу «Текноныгъэм и Еджэлэ Музей» зыфиорэ программэм хэлажээ. Ильесым къыкъоц музейхэм тарихынмэ культурэмрэ къэухумэгъэнхэм фыте-

зэшүахынм пае методическэ іэпылэ-

гъу арагъэгъоты, ящикигъэ къэбарыр алэкъагъахъэ. Аш нэмикэу ялэпэлэсэ-

ныгъэ хагъэхъоным пае егъэджэнхэр афызэхашэх.

Джырэ уахътэм диштэнхэу

(Икъях).

УФ-м и Президент ишшэрьиль гъэцкэлгээнүүд төгтээпсихъягъау куудажжэхэм адэт почтэхэр джырэ шалхъэхэм адиштэу зэтэргээпсихъянхэу рахъухъэ. Почтэ отделении 137-м щыщэу 110-р куудажжэхэм ашыл. Адыгэ Республикаам и Лышъхэе инаушьокэ зэхашгээгээр купэу АР-м и Премьер-министрэ ишшэрьильхэр зыгъэцаклэрэр зипащэр ахэм язэтгээпсихъан епхыгъэ юфхэм апълыщт. Почтэ 20 мыгъэ агъэклэжын ямурад.

Федеральна къэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Урысыем и Почтэ» иллыклохэм къызызрауагъэмкэ, графикум диштэу гъэцкэлжын юфшленхэр зэхашщэх. Чыпэ бүджетхэм ямылькукэ почти 2 агъецкэлжынхуу рахъухъэ.

«Урысыем и Почтэ» ишшэрьиль шыхъаалхэм зуу ашыц цыфхэм нахьшшуу фэло-фашлехэр афэгъэцеклэгъенхэр. МФЦ-хэр ялэпилэгъоу къэралыгъо фэло-

фашлехэр нахьыбэу зэхашэнхэу рахъухъэ. Джащ фэдэу почтэхэм йээзгүү уцхэр ащащэнхэ альэкыщт. Почтэ иофишлехэм мэхъанешхо зиэ социальнэ ишшэрьильхэр зэрагъэцаклехэрэм, игъом пенсиехэр, ахьшэ ѹпилэгъухэр зэраалгахъялхэрэм Къумпил Мурат зэлуклэм хэлажжэхэрэм аналэ тыраригъэдзагъ. Почтэ фэло-фашлехэм зягъэушомбгульянхэм, технологиякэхэм ягъэфедэн, почтэ иофишлехэм ялжжапкэ къэлэтыгъэнүүм япхыгъэ юфыгъохами шхъялфуу мыш щатегуучылагъэх.

Урысыем Федерацием и Президент къызыдьригъэштэгээ партийнэ проектиэр агъэцаклээ, федеральна почтэ зэхшнээ АР-мкэ и Гъэлорышланлэрэ Республикаам ихэбээ къулукъухэмэрэ язэдэлжээнэгъэ зэрагъэптигэштим ицхъе зэрэтельыр Адыгейм и Лышъхэе къыулагъ.

АР-м и Лышъхэе ипресс-къуулыкъу

Гъогуклэхэр агъэнэфагъэх

Адыгэ Республикаам зеклонымкэ ыкыл зыгъэпсэфылэхэмкэ и Комитет саугъэтхэм якъеухъумэнкэ Гъэлорышланлэрэ, къалэм иадминистрации ыкыл общественна организациехэр игъусэхэу лъэрэсрико гъогуу 4 аухэсигъ.

Джащ фэдэу агъэнэфагъэхэр «Ижырэ Мыеекуапэр», «Пэсэрэ (архитектурнэ) Мыеекуапэр», «Адыгэ джэнэхэр», «Ошъадэ къыщегъэжъягъау Мэздахэ нэс» зыфилхэрэр. Адыгэ Республикаам и Лышъхэе пшъэриль зэрэшишыгъэм тетэу аш фэдэ лъэрэсрико гъогухэр рахъухъягъэх.

«Республикам ичыпэл пстэум игъорыгъозэ зеклоным защедгээшумбгүүнэу тутылт. Анахъеу танаэ зытедгээтырээр тарихын эпхыгъээ чыпэлэ зэфэшхъяфашиб зиэ къалэу Мыеекуапэр. Аш даклоу къултурэм, тарихын ясаугэгтхэр зэтэгтэгээпсихъяжых, гъогуклэхэм якъихын тидэлжээ. Мышкэ общестьностыр нахь игъеклэгъау къыхагъэлжжэнхэу», — къыулагъ Къумпил Мурат.

Анахъ гъогу къэлхэм ашыц «Адыгэ джэнэхэр». Ар метрэ 500 мэхъу ыкыл Кавказ заом хэкодагъэхэм яшэжж саугъэтэу «Джэнэхэр» дэжкэ реклокы. Архитектурнэ композицуу мэштэйр, филармониер, АР-м и Лъэпк музей ыкыл Зэкъошныгъэм иччэгү зыххэхэрэм изылахъэу ар щыт. Архитектурнэ псууялтэу «Зыкъынгъэмрэ Зэдэгэштэнгъэмрэ» зыфилорэм адыгэ джэнэхэр топтэ ил.

Анахъ лъэрэсрико гъогу къыхъэр «Ижырэ Мыеекуапэр» зэджахъэхэр ары (километр 5 — 6 фэдиз зэрэхъурэр). Урамхэу Курганинэмрэ Подгорнэмрэ зыщызэуталлехэрэм дэжж ар къынжжэ ыкыл Мэздахэ илэгъоблэгъу ухыгъэ щэхъу. Мыш къыхеубытэ Мыеекъопэ юашъхэр. Ошъадэ — пэсэрэ джэрэл лъэхъяным исаугъэт. Гъэхъунэ Джашьоклэ заджхэхэрэм ылъэнэхъоклэ укыклиу къушхъэльэ чыпэлхэм альэнэхъоклэ укыломэ, ижырэ пытаплэм укынэсийт. Нэгьеож юашъхъэ икъоклыпэ лъэнэхъоклэ, Шхъэгүащэ иссэмэгү нэлжкэлэ, укырекъоклымэ нэплэгъум гъашэгъоньбэ къыридзээцт.

Джащ фэдэу ресторануу Мэздахэ къылэпэль чыпэлхэм укырекъозэ Нэгьеож юашъхъэ къыншыгъухан плъэкъыт, 1942-рэ ильэсийн фашистхэм ашыгъэгээ

пытаплэхэм альэнэхъоклэ укыре-локлымэ, псыхъо Къурдхылэрэ Къохъеплэ Кавказымрэ азыфагу иль чыпэл гъашэгъонхэр къэлплихъашууцтых.

Джыри зы псууялтэ игуугу къэшыгъэн фое: «Царская горка» зыфилорэм. Нэгьеож юашъхъэ икъохъеплэ лъэнэхъоклэ ар шы.

Адыгэим и Лышъхэе пшъэриль афишыгъэ экскурсионхэмээ программхэм а лъэрэсрико гъогухэр зэрахагъэхъащтхэм анаэтуурээ тиргээтийнэу. Лъэрэсрико гъогу пэпчч саугъэтхэмкэ, архитектурнэ псуооль гъашэгъонхэр тарих мэхъанэ зиэхэмкэ баи.

АР-м и Лышъхэе ипресс-къуулыкъу

фаем щагъэгъуазэх. Гъэ къэс псыхъо нэпкхэр агъэцэлжжых, зыгъэпсихъялхэр агъэкъабзэх, хэкл итэкулэхэр аукъэбзых.

Тызхэт ильэсийн аперэу Урысыем лъэпкэ экологическэ фонд щызэхашааг. Ар проект пстэоу экологиес фэгъэхъыгъау аштэхэрэм ягупчэхъуут. Чыопсым игъэкъэбзэн ыгъэгумэкъырэ цыфхэр аш зэфищтых, къэбзэнэйрэ къызэтэригъэнэшт, зэкэми тиэдэлэжжмэ, тидунай дэхшт.

(Тикорр.)

Адыгэ Республикаам и Лышъхэе и Указ

Адыгэ Республикаам ишитхъуцлэхэр афгъэшшэгъэнхэм ехыллагъ

Псауныгъэм икъеухумэн ихэхъоньгъэ илах зэрэхишьхъэрэм ыкыл ильэсийбэ хууцээ гутиныгъэ фырилэу юф зэришэрэм алаа Переверзев **Виктор Георгий ыкъом** — псауныгъэм икъеухумэнкэ Адыгэ Республикаам икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыеекъопэ районым и Гупчэ район сымэджэш» ихиургический отделение ишаа Ѣштыхъуцэу «Адыгэ Республикаам инароднэ врач» зыфилорэр фэгъэшшэгъэнэу.

Наукэм ихэхъоньгъэ ялах зэрэхашьхъэрэм паа Адыгэ Республикаам ишитхъуцэу «Адыгэ Республикаам наукамкэ изаслуженэ Ѣштыхъуцэу» зыфилорэр афгъэшшэгъэнэу:

Биданэкъо Марзыет Мухъдинэ ылхъум — Адыгэ Республикаам икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Гуманитар уштэйхэм альь Адыгэ Республика институтэ Т.М. Къэрэшэм ыцлэкэ Ѣштыр» зыфилорэр идириектор наукамкэ игудз;

Немцев Олег Борис ыкъом — апшэрэ гъэсэнгъэ зыщарга-гэгъотырэ федеральна къэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ къэралыгъо университэтим» физический культурэмкэ ыкыл дзюдомкэ и Институт икафедрэ ипрофессор.

Гъэсэнгъэ зылъэнэхъоклэ гъэхъягъау ялах зэрэхашьхъэрэм паа Адыгэ Республикаам ишитхъуцэу «Адыгэ Республикаам гъэсэнгъэмкэ изаслуженэ Ѣштыхъуцэу» зыфилорэр афгъэшшэгъэнэу:

Къоджэшъээз Кырымсад Нухъэ ылхъум — гъэсэнгъэ зыщарга-гэгъотырэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ Республика гимназиим» хысалымкэ икълэгъедж;

Куприенко Наталье Николай ылхъум — апшэрэ гъэсэнгъэ зыщарга-гэгъотырэ федеральна къэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ къэралыгъо университэтим» хысалымкэ икълэгъеджэ шхъал;

Мэт Сулиет Щэбанэ ылхъум — апшэрэ гъэсэнгъэ зыщарга-гэгъотырэ муниципальна бюджет учреждениеу «Тэххутэмыкье районым ит псууялэу Инэм игурит еджаплэу N 6-м» хысалымкэ икълэгъедж.

Хэбзэгъэуцгъэм игъэптийн ялах зэрэхашьхъэрэм паа Ѣштыхъуцэу «Адыгэ Республикаам изаслуженэ юрист» зыфилорэр афгъэшшэгъэнэу:

Аульэ Рузанэ Вячеслав ылхъум — Адыгэ Республикаам и Арбитраж хыкум ихыкумыш!

Дорофеев Александр Анатолий ыкъом — Къыблэ дээ округын зэхэубытэгээ стратегическэ командованиеи иинспектор;

Нефедов Владимир Николай ыкъом — Адыгэ Республикаам и Арбитраж хыкум ихыкумыш;

Шээфрыкъо Азэммат Заудин ыкъом — Адыгэ Республикаам и Арбитраж хыкум ихыкумыш.

Адыгэ Республикаам и Лышъхэе Къумпил Мурат къ. Мыеекуапэр, мэкьюогъум и 2, 2022-рэ ильэс N 51

НЫБДЖЭГҮУ ЛЪАПЭХЭР!

Мэкьюогъум и 6-м къыщегъэжъаагъау и 16-м иэс фэгъэлтэнэгъэ зиэ къэтхэгъу уахътэр Урысыем и Почтэ зэхеэц.

Мы уахътэм тигъэзетэу «Адыгэ макъэр» сомэ 858-рэ чапычи 6-кэ къиштүхыкын шуулъэклыщ.

Аш ииндексыр: П 4326-рэ.

Гъэзетэу къиштүхыкырэ 2022-рэ ильэсийн шонэрэ мэзихым къиштууукын шуулъэклыщ.

Ныбдэгъухэр, шъуклатах лъэпк гэзетым!

Антон иадыгэ

Урысаем щыпсэурэ лъэпкъхэм якультурнэ кіэн къэухумэгъенным фагъенэфэгъэ ильэсэм иштээрлихэм ашыщ лъэпкъ зэфэшхъафхэр зэфэшэгъэнхэр, нэмикхэм якультури анаэ тырягъэдзэгъэнэр, уасэ фягъэшыгъэнэр. Непэ зигугтуу къэтшыре ӏәпәласэр мы гупшысэхэм зафэлажъэрэр бэшлагъэ.

Иэпәласэу, лъэпкъ кіэным чыжьеу зиётэу хытгуалэм ма-
иухумаклоу Гъукэ Замудин «Адыгэ къамыл» ыцэу къидигъэкъыгъэ тхытлыкэм къамылэпшэ зэфэшхъафхэр эзыцэ къышцорэм музыкантэу Антон Платоновыр ахэт. Къамылым къизэрэригъаорэм имызакью

чыжьеу зиётэу хытгуалэм ма-
къэр дэукуыштыгъ. Паркым къыышызыкхъэштигъэ зеклохэр къыэппэлэкъыжхээ къыблэкъы-
щтыгъэх, якло къыкырагъэчээ зэхахырэ мэкъамэм кідэуки-
щтыгъэх. Оредышо заулэ къыз-
регъэло нэуж Антон къамылым

«Іэмэ-псымэ шъэ пчагъэхэр, ахэм къамылри ахэ-
тэу, сиIыгъэх. СиIиIагъэм янахыыбэр Ікыбым
кIуагъэ».

ильэс 20 хъугъэу ар адыгэ къамылым дэлажэ — къамыл эзфэшхъафхэр ешых, музыкаль-
нэ ӏемэ-псымэм ымакъэ хи-
гъахьо, ыгъебаи шлонгъою хэхьо-
ныгъэхэр къифеугуушыс. Аш
фэдэу адыгэ къамылым шу-
зыльэгъуру ӏәпәласэр гъэзет-
еджэмэ нэуасэ афэтшынэ
тшлонгъою ар зыышпсэурэ Цэмэз

къалэ (Новороссийскэ) ткыуагъ.
Сыхатипл тьогуанэр зэпьт-
чи Цэмэз тызыдахъэм, Антон
тыкызыэрэсигъээр етүагъ. «Къамылым ымакъэ зыышгъэйурэ
чыпIе горэ къышъозгъэлэгъу-
нэу сифай, хы Шуцэ үшүом
пэйул дэндропаркым къэлэ
ктоцимыкэ шъукъекуал», —
иджэуаплыг. Тльэгъущыр тшо-
гъэшэгъонэ паркыр псынкэу
къыхэдгээши тыкыуухыагъ, Анто-
нин аш къыштгайтуу къычэгъыгъ.
Тызэгъусэу чыюпсым исаугьэт
къыгъэгъунэрэ чыпIем тых-
хъагъ. Чыжъекъэ, хытгуалэм
ыбгъукэ, псы хураир (озеро)
къыгольэу къэльягъо. Аш ыш-
хъагъ хы бзыухэр щэхъарзэх,
нэпкыям тет паркэу тызхэхь-
гъэм хэт чыгхэм алъапсэхэр
уцым шъхъафитэу зэллиштагъэх.
Язырэм чыг къутэм гъууэу
къэрильгъэм Антон тетысхыагъ.
Чыгыпкыям зыригъэгъыгъ. Іаль-
мэкъ ӏуклахъеу ытыгым къамылым къырихи, «Абдзахэмэ
яорд» имэкъамэ къыхидзагъ.
Хым къитехъирэ жыргъэм чыг
пкашъэхэр ытмъэрэхъатэу, къамылапшэм дежыну шлонгъою
зыкъырилыштыгъ. ынанIе къы-
мытэтэу, мэкъамэм зыритыгъеу
Антон къамылым епшэштигъэ.
Ижыре адыгэ орэдым имэкъамэ

— Аш. Лъэпкъ культурэм игупчоу
Краснодар дэтым ишащэу Шамэ
Сафиет нэуасэ сифэхъуугъ
музыкальнэ ӏемэ-псымэм зэфэ-
шхъафхэм садигъэлажъэштигъ.

— Ар 2003-рэ ильэсир ары-

гъэ. Лъэпкъ культурэм игупчоу

Шамэ Сафиет нэуасэ сифэхъуугъ

музыкальнэ ӏемэ-псымэм зэфэ-

шхъафхэм садигъэлажъэштигъ.

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Аш. Лъэпкъ къамылапшэм са-

какъырлыгъээштигъ. Мадин

нэуасэ си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

— Нэмыкхэм си-
дигъу аз-
рэу къамылым иэуасэ

уздэгъуугъэр, къамыл ен-

щакъэ хэт озгъэшагъэр?

Платоновым къамыл

хэшыккэу фырилэр тэ дгээшлагъозэ, Антон дендропаркым тыквыхицыхыгъ тъогум тыквыригъэтъисхы, истудие тищаагь. Ар Цэмэз къалэ инэмэк лэйнкъо гъэзагъэу къычэкъыгъ. Гъогум сыхбатыкко тытетыфэ къалэм ыцэ къызтекъыгъэм икъэбар Антон къытфилотагь.

— Цэмэз ичыплацхэм афэгъехыгъэ десэ гъэхъазырыгъэ сиэу, къызэлъеххэкэ, шоигъоныгъэ зилхэм сакыфеджэ. Къалэм ыцэ къызтекъыгъэр шъошхэба? Ар зэрэшүшэрэм сицыхэ тель.

— Сыдэущтэу зэдээкъыжыро? — Ежъ къылощтыр сицогъашшэгъонуу сеупчы.

— Цэр — хъецэ-піэцэ, ау ар шыгкъэр къимыккэу, хъецэ-піэцэ зэфэшхъафхэр зыщыбэ мэз зэдээкъыгъ мэхъануу ратырэр. Ары Цэмэзыр къызтекъыгъэр. Темэн чын-піэхэр къалэм бэу хэтгэгэх, ахэм аргъой орхэр ашхахащыгъэх. Цэр аш текыгъэу аусыгъ. Арыба шьори зэрэшүшэрэр?

Сэ дезгэштагь. Ау еплтыккэ зэфэшхъафхэр щылх. Сицогъашшэгъонуу дунёе хытыум къи-сыдхыхыгъ: нахьыпэм адыгхэр Цэмэз зыдзьыч чылпэм — Шыгушшыккүйкэ еджэштгэх, сида пломэ йошхэе 18 къызэунэкъизэ Цэмэз уеклопэнэу щытыгъ. Хытгуалэм непэ къызнэсигъэмийт йошхэе пчагъэхэр зыпльэ-

гъуккэ, ар зэрэтэрэзым уеджэн-джешыжырэп.

Ауз Антон истудие зыдзьыч чылпэм тыкъэсигъ. Къалэм иав-токолоннэ зыдэт щагушхом хэт псэуальэм ашыц бэджэндэу ёшти, Антон аш студие хишыкъыгъ, игуапэу тыригъэблэгъягь. Унэр цыклоу къысщыхугъ, ау мэкъамхэм юф зэрдишишэрэ компютерхэр аш чээтих, дэлхэм, чылпэ нэкэ ямылэу, сиринэ льэпкэ зэфэшхъафхэр апильгэх, мэкъаеу реклокхэрэми ательях — «антиний авлос», «шотландская волынка», «русская жалейка» зыфалорэ музыкальнэ Іэмэ-псымхэм нахь къябкэу адигэ къамыл пчагъэ ахэт. Антон мэлбашь, дэлхэм къамыл пчагъэ къыпхех, Ынэу тапашхъэ итим къытрельхъэх. Къамылхэм язырэр хэпшыккэу нахь къых.

— Мыш иныжъ-къамылкэ седжэ. Сантиметрэ 99-рэ икынхагь. Къамыл къызэрыкхэм якъыхагьэ сантиметрэ 70-рэ зэрхъурэр. Мидэр 16 зэклэхыгъэм икъыхагьэ диштэу сшыгъэ. Уепшэ зыхъуккэ, макъэм зэки зэльеубиты.

Антон игущыгъ къыгъэшьып-къэжэу иныжъ-къамылым ешщэ. Гум нэсэу ижырэ адигэ мэкъамэр аш къеуукы. Тыумэхыгъэу тедэу. Нэужум Ынэм къыкхэллыккорэ къамылпыр къытрехы.

— Мидэр къамылым гъони-шым ычылпэм гъонэ пчагъэ фэсшыгъ. Нео-къамыл фэсшыгъ — макъэм зэтекъеу къытырэр нахьыб. Шыукеедэу!

Антон нео-къамылми къыре-гъало, зэдгэшшэн тъэкъынным пае гъоницэ зиэ къамылдыр къештэшь, аши къепшэ. Нео-къамылым макъэр нахь зэтекъеу, нахь къуачхэу къеты.

— Къамылым хэхъоныгъэу фэсшыгъэхэм ашыц уепшэ зыхъуккэ гъучыпкыр цэмэ къя-мыйном пае бжъэм хэшьыкыгъэ 100хэе фэсшы. Аш ишуагъэкэ 100м къамыл 100хэер нахь дэгъоу екly, къамыл епшэ-нэр нахь Ырэфэгъу къешы.

— Антон, о нахьыбэм хэтэу зытлтытэжыра — музыкальнэ Іэмэ-псымхэм яи-ынкэу 100-га-са, хъаумэ умузыканта?

— Іэмэ-псымэ шэе пчагъэхэр, ахэм къамылри ахэтэу, сшыгъэх. Сиэшлагъэмэ янахьыбэр 100ыбым къуагъэ. Адигэ музыкальнэ Іэмэ-псымхэм къязыгъэорэ ансамблэу «Уджым», Тэхбутэмкыуа щызэхэшагъэм, сэ сшыгъэу къамыл зытly, сирини ястыгъагь. Зырызэу зэбгырыкыгъэхери щылх, гъунэ альысфыгъэп, слытагъэп зэбгырыкыгъэм ипчагъэ. 2019-рэ ильэсэр къимыхээз къера-лыгъохэр къэткхъэштгэх, музыкантхэм, орддохэм язэ-фэсхэм, яфестивальхэм тахэла-жьэштгэхэ. Аужыре ильэс зытly, гъунапкъэхэр пандемиим зызэфашым, сиелээсэ пышпээ бэу сышылжээнэу хуугъэ. Сенэгүе джыри гъогу тыхехъажынкэ. Зэ зы лъэнэ-

гъуккэ, ар зэрэтэрэзым уеджэн-джешыжырэп. Ижырэ аутентичнэ мэкъамхэр икласх, зэрегъашх. Фестиваль пчагъэхэм ахэлэжагь, ахэм ашыц Урим, чы гъэхунэу Крит Средиземноморскэ музикэм ифестивалэу щызэхашэрэр. Аш музикэмкэ десхэр Антон щиклүхэх ыкы ар къэзышхытэрэ диплом къыратыжыгъ. Зэхицгээ купымкэ Европэм икъэралыгъ зэфэшхъафхэм ашыагъэх, концертхэм ахэлэжагъэх. Адигэ культурэм ия 9-рэ Дунэе фестиваль Антон гъэрекло зыхэлажьэм, я 2-рэ шъуашэ зиэ Лауреатыцэр къи-шихыхыгъ, къамылымкэ «Зыгъэллатэр» къыригъэуагь. Сыдым тыхэлчагъэми, сид къеуатэми, Антон къамылым игущыгъ къы-фэгъэзжы. Ар икэсэ шып-къэу зэрэштэу къэнэфэ.

— Тэххутэмкыуа синэлосэ адигэ икласхэм адэжь бэрэ сэкло, Четыржъ Аслын ихыккэш бэрэ тышызэхэс. Къамылапшэхэр, шыккэпшынахэр аш къи-шихыхээрэугоих, аш фэдэу бэрэ сахэфагь, ижырэ адигэ мэ-къамхэр къетэгъаюх. Мые-къуали сицэктонуу сицлас. Нэгъой Зауррэ Платэкъо Айдэ-муррэ сибисымых. Тызэхэсү музыкальнэ Іэмэ-псымхэм таргыгъиэнэр, къядгъэоныр лъэшэу тикил. Тыдэ сицкыагъэми къамылым сиғус.

— Уицилэнгъэ аш-енхыгъэ шыпкъэу хуугъэ...

— Ежым сицыхихыгъ! Ар сэргэл лъялпэ!

Къамылапшэхэр фэлазэу адигэ

«Нэмыккэлэнкэ мэкъам сэргэл ишил. Лъэнкэ мэ-къэмэ зэфэшхъафхэр сицу рехых, зэсэгжилэх, си-клиасх».

зэфэшхъафхэр апильгэхэх. «Михэр хэт зиэшлагъэхэр?» — сеупчы 100-асэм. «Шыккэпшынэр Гъуккэ Замудин ишэшлагъ, пхъэкъычхэр Платэкъо Айдэ-муррэ къысфишыгъэх» — Антон джэуап къытыжыгъ. «Хүн, дэгъу, ары» — адигэ гүшүэхэр къыхигъафээз къыдэгэгүүлэх. Адигэм бэрэ зэрхахъэрэр, адигэ шээгүүхэр зэрилхэр игуапэу къеуаты. Зы уахтэ горэм Къэбэртэ-Бэлхъярэм щыщ музыкартэу Бэкъанэ (Беканов) Бетал гүусэ къыфэхүү, зы ильэсэр Антон иорэдил куп зэрхэтигъэхэр къытотагь. Музыкальнэ гъэсэнгъэ ямылэми, музикэр шу зыльгэгүүхэрэр, аш игъэлтэйгъэу пыльхэр, Іэмэ-псымхэм къязыгъаохэрэр — Антон пстэури шоигъашшэгъон.

мэкъамэр Іэмэ-псымхэм къыре-гъэхэ... Зэпымыу аш бэрэ къыригъэон ылъэкъищ блэкы-тээ зэманхэр нэм къыкхэууц. Сыд фэдизэрэ уедэууми уез-щирэп.

Мые-къуали къызыкокэ Антон макъэ къытигъэунэу, Нэгэрэкъо Казбек, Нэгъой Заур ягъусу къамылым къызэрэзэдепшэхт-хэм тедэун тъэкъынэу 100хээ зэдэштгэхэ.

Адигэм ылъялсээ зэрэкуум, тикультурэ зэрэбайм, зэрхэлэ-мэтийн, къуачхэу хэлхэлм лъэнкэхэр дэхагъэхээз зэрээрихырэм, тызэрээфишэрэм тегушигъээз. Мые-къуали екүрэ гъогум тыхехъажыгъ. Адигэ къамылым джыри бэрэ тызэфиштээ!

ТЭУ Замир.

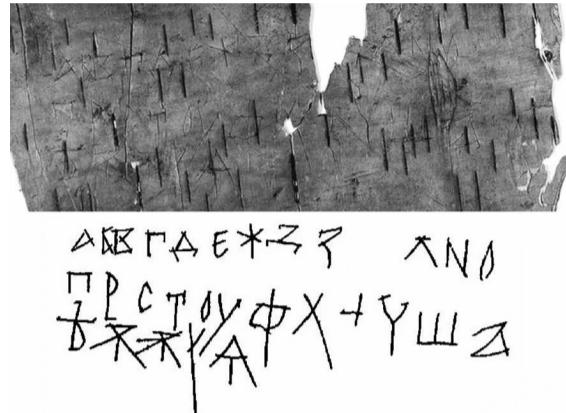
ЦЫФЛЬЭПКЪЫМ ТХЭКІ ГЬОГОУ КЪЫКІУГЪЭР

**Тхакір къэзыгу-
пышысыгъэм Тхъэм
ынэшиу щыфагъ.**

**Ижырэ индие
гүшүэ щерыу**

Бээр зэлтүйэсүн-зэдэгүшүй-
нымкэ амалышу кьодьеу щы-
тэп, ар цыфым игувшысэрэ
изэхашаэрэ кызызрагъэльгээрэ
шыкіе-гъэпсык, ахэм адаклоу
бзэм гупшысем кыпэккэкль-
гъэр адирэ цыфхэм альгээлэ-
сы. Ау макъекіе луре жабзэм
щыкігэгтийн илаг: къауагъэр
зэхэхынным пae блаягъу ушы-
тын фяягъ, къаорэр кызыша-
лорэ уахтэм зэхэмых мыжунэу
щытыгъ, етланэ седэлжышищт
плонэу пльэкіштыгъэп, сыда
помэ ижыкіе макъэр зэрэты-
ратхэрэ техникэр цыфхэм яла-
гъэп. Арти, иж-ижыж зэмам-
ных кыщегъэжьагъэу жеке
къауагъэр чыжьэу нэснынам
ыкіи уахтэм емьлытыгъэу
зэрэшшыщт амалхэм алыху-
щтыгъэх. Мы иоғыхъэр зэшпо-
хын пльэкін охуффкэ ильес
мин пчагъэ блэкігъ, икъежа-
пеке шоғыннонгъэу щылагъэр
гъецкігэгтэнным пae афызшо-
кыре шыкіе-амал эзфэшхъаф-
хэр агъэфедштгъэх. Къэбарыр
чыжьэу гъэтугъэним тегэпсы-
хъагъэу мыш фэдэ амалхэр
щылагъэх: шуинир, лугъор,
машъор, шонтырып теноир.
Уахтэр укуудынгъэним фэш
зедаштагъэу, зыгорэм епхыгъе
мэхъан зиэ пкыгъохъэр къа-
гъотыгъэх. Ахэм ахажэшт-
гъэх лъэныкъор зидэгъэзагъэр
къэзигъэлэгъэрэ щебзащэр,
хъадэр зэррагъэтыльгъэм инэ-
шанэу къащыр, хъамлашкохъер
зыхблэгъэ бгырыгху Амери-
кэм щыпсэухэрэ индейцэхэр
«вампумкэ» заджэхэрэр, кипу
зыцэу зэкъодзаплэхэр зиэ кла-
псэхэр зыпышагъэу Перу ис-
инхэм агъэфедштгъэх. Укра-
инэм пслэйхъоу къэкуагъэр
агу римыхъмэ, ар луагъэкъжы-
нным пae къэбэр кыпагъохы-
щтыгъ. Зигуту къэтишагъэ эз-
льгъэлэсүн амалхэр кызыэр-
клоу дэдагъэх. Ахэм пкыгъо
тхакікэ яджагъэх. Ау общест-
вэм зэхъокынгъэу фэхъурэм
тетэу къэбарыр нахь дэгьюу
алэкігэхъэгъэним тегэпсы-
хъагъэу лъыхъон амалхэр лъа-
гъякуатштгъэх, аш охтабэ-
тешлагъ, ыкім нахь гупсэфуу
ыкіи нахь тэрэзэу гъэпсыгъе
шыкіеу жабзэр кызыэрепты-
штгъэшт тхакіеу тамыгъэ гъэпсы-
кэ зиэм кыфэккуагъэх. В. А.
Истриным зэрильтиэрэмкэ,
тхакір «макъекіе къэтигъэ жа-
бзэм ізлэгъу фэхъурэ шыкіе-
гъэпсык, анахь чыжьэу ар
лыгъэлэсүннэрэ уахтэм емь-
лытыгъэу шыгъэнимэ аф-
лажъэ, аш жабзэм илахъэр
тхагъэу тамыгъэхэм къегъэ-
штгъэшт».

Тхакір цыфльэпкъымкэ
шоғыннохо зыпиль культурэ тэ-
кнонгъэхэм ашыщ. Аш икъэ-

АБ ГД ЕЖЗ Г АН
ПР СТ БУФХ + УШД

хуунэр игьорыгъо хэхъонгъэ
ышызэ кырыкыуагъэмрэ цы-
фым ишынгъэ ильэс мин
пчагъэ щеубыты. Апэрэ ижы-
рэ сурэт тхагъэхэм къащегъэ-
жьагъэу джыре тхылтым нэсны-
жьэу тхакім итарихъ лыппэ-
ныр, мы тхакіеу кыыхахыгъэм
ильэпкъэгъу зэфэшхъафхэмрэ
льэпкъ пстэуми ялэгъе иероглиф
ыкіи харыфылтэ зэмлэују-
гъохмрэ уакырыгълтынр лъэ-
шэу узылэпизыщэрэ ыкіи хыльтэ
дэдэу щыт пшэрэрыл. Сыдэу
щитми, цыфльэпкъым лэшэгъу-
бэ хъурэ итарихъ төфэу тхакіе
системэ мин пчагъэ ыгъэпсыгъ,
игьорыгъо хэхъонгъэ зыфэхъ-
хъурэ тхакіеми цыфым ишын-
гъэ ильэс минибэ щеубыты.
Тхакім, нахь дэгүу ху зэпийт-
рэм, едэгъо зэфэшхъафхэр
пэккэгъэх: апэдэе сурэтхэм-
кэ рагъэжьагъ, аш ынж гүшү-
лэ-пчагъо ыкіи пчагъо тхакі-
эр кыкылтыгъуагъ, аужыкъэм
харыф-макъе тхакім кыфэ-
клюгъигъэх.

Пиктографиер — гъэтхын
тхакім тетэу тарихымкэ апэ
дэдэ агъэпсыгъ тхакі. Аш фэдэ
тхакім итамыгъ пэпч (пик-
тограммакэ заджэхэрэм) сурэт
зэхэлхъу е сурэт зэкэлты-
клоху шыгъэ ыкіи къэбар икуу
кытын ельэкы. Ау пиктограм-
мэм бзэ шуашэр кыгъэлэгъ-
гъон ылтэкірэп ыкіи зэрэх-
бзэу, жабзэм мэхъанэу илэр
къет къодой. Пиктографиес
шыгъэ, кызыэркло дэдэу щыт
тхакім — зэхэфын зэфэшхъаф-
хэр пшынхуу фитныгъэ кыу-
ты. Сурэтхэм ямехъанэ дэхэ-
глау кыбгурэл ыкіи сид
фэдабзэкли кыпточкын ольэ-
кы. Мы сурэтхэм укяджэшуу,
ау ашыгъэ пкыгъюм епхыгъэ
макъэхэр кытэрэп, сыда помэ
тамыгъэхэм жабзэм хэт ма-
къэхэр кытэрэп, сыда помэ
тамыгъэхэм ашыщ. Я
XIII-рэ лэшэгъум деванагари
имехъанэ пиктографиес

къегъэлтагъ, аш макъе къэтын
лофыгъор фызашлокъирэп.
Икъежьаплэкі идеографиес
льэпкъыр пиктографиес фэк-
жы, аш гүшүэхэм ямехъан
къети, пиктографиес тамыгъэхэм
ялтытыгъэмэ, идеограммэхэм
жабзэр нахь тэрэзэу кыгъэлэгъ-
пшошу. Аш ынжкэ цыкыу-цыкы-
клоу тхакім игьорыгъэ-пчагъо
системэ гъэпсыгъэ мэхъу. Мы
тхакіе лъэпкъым щыщых ижы-
ре Мысырымрэ ижырэ Месоп-
тамиемрэ ятхакіхэр. Мысыр
тхакір шыкылты мэхъу: иеро-
глифхэмрэ псынкэлртхэмрэ
(иератикэм демотикэм). Мысыр
тхакім изы графемэ
куп гүшүэ мэхъан илаг, апэрэ
купым жабзэм ямэхъе зэгүс-
хэмрэ е зы макъе хуухэрэмрэ
кыгъэлэгъэштштгъэ. Шумер
шэнбэрзтхым итамыгъэхэр
гүшүэ гъэнэфагъэхэм япхы-
лэ-пчагъэх, аш даклоу макъе зэгү-
сэхэри пчагъохэри къэзгэ-
льгъохэри ахэтгъэх. Икъирэ
гүшүэ-пчагъо системэм щы-
шэу китай иероглиф тхакіе
закъор ары щыэн амал зиэу
къэнэжыгъэр. Ар джы кызин-
сэгъэм агъэфедэ.

Гүшүэ-пчагъо системэр
охтэ гъэнэфагъэ зытешэм ынж
пчагъо тхакір щыэ хуугъэ.
Аш пчагъохэри, пчагъохэри
кызэгъэпсырэ макъэхэри къе-
тих (гүшүэ мин пae, мэхъэз-
хэр). Пчагъо тамыгъэхэр
мэхъан гъэнэфагъэ зиэ гүшү-
лэхэм къатекыгъэх, ынжкъэм
ахэр пчагъо хуугъэх. Пэсэ
дэдэу щыт пчагъо тамыгъэхэр
джыре ильэс лытакім ыпекі
ильэс минишкэ узэкіэбэжьэмэ
шагъэпсыгъэх, ахэр зы пчагъо
хуухэрэ гүшүэхэм къатекыгъэх.
А шыкыл дэдэм тет крит
пчагъо тхакір. Тхакім инди-
дие системэрэ эфиоп тхакімрэ
пчагъо тхакіхэм ашыщ. Я
XIII-рэ лэшэгъум деванагари
ицфалорэ пчагъо тхакір агъэ-
штгъэшт тхакіе тамыгъэ гъэпсы-
кэ зиэм кыфэккуагъэх.

Икъежьаплэкі
нахыбзу ар санскритыбзэм
фагъэфедагъ.

Гүшүэ-пчагъо ыкіи пы-
чагъо тхакіхэм зы щыкагъэ
ялаг. Мы тхакіхэр тамыгъэ
баша зыгъэфедэхэрэм ашы-
щыгъэх. Гүшүэ мин пae, ыпекі
шумер тхакім тамыгъэ 1500-рэ
хэтигъ, етланэ ахэм япчагъэ
кыщыкагъ ыкіи тамыгъэ 600
къэнэжыгъ, эфиоп тхакім
тамыгъэ 200 лапэ-цыпэ хэт,
деванагари тхакір тамыгъэ 50
мэхъу.

Тарихымкэ харыф-макъе
тхакір пчагъо тхакім бэккэ
ынж кынаг. Дунэе культурэм
хэхъонгъэ зытшынмкэ аш
игъэпсын мэхъаншо илаг. Харыф-макъе тхакір лъэпкъи-
тлуу гоцьгъэ. Тиильэс лытакі
ильэс я 2000-рэ ильэсым
мэхъэзэрэш-макъе тхакір
щыэ хуугъэ. Харыфкэ мэхъэ-
зэрэш-макъе тхакір кыыхахыгъ.
Мы тхакіе лъэпкъым мэхъэз-
шэхэм мэхъэзэрэш-макъе ат-
гээпсэхъаагъэху тамыгъэхэр
щыэ хуугъэх.

Макъе системэм тет тхакім
игъэпсын финикийцэхэмрэ
къохъаплэмкэ щыпсэурэ семит
лъэпкъхэмрэ ашпээ дэкыгъ.
Финикие тхакім ианаху сау-
тыхъхэр тиильэс лытакі
ильэс я XI-рэ — я X-рэ лэшэ-
гъум эхэлжээ. Мы тхакім
харыф 22-рэ хэтигъ. Харыф
пэпч макъе закъу кыгъэль-
тэйхэрэ. Зэрэхъурэмкэ, цыф-
лъэпкъым итарихъ пштэмэ,
финикие тхакір макъе тхыгъэ
системэ шыпкъэм тетэу апэ
дэдэ агъэпсыгъэхэм ашыщ.
Къохъаплэмкэ харыф-макъе
тхакіхэм зиэштэйхэхэм ашыщ.
Къохъаплэмкэ зиэштэйхэхэм
ашыщ. Зэши-
тлурэ шэнигъэлэжыгъэх, слав-
янхэм чыристан динир ягъэ-
штэним къэшакло фэхъугъэх.
Кирилл цыф гъэсэгъэшоу щы-
тагъ, аш даклоу дипломатыгъ,
шэнигъэлэж-лингвистыгъ. Аш
славяныбзэм фэшхъафу уры-
мыбзэр, латинибзэр, арапибзэр
ыкіи ижырэ джуртыбзэр ышэ-
штагъэх.

Диспутхэр зэришы-
тагъэхэм къыхэкэу филосо-
фыцээр фаусыгъагъ. Къыхахы-
гъэ харыфылэр ыгъэфедэзэ,
Кирилл чыристан динир эхэ-
хэхэху щыэ анахь тхыл шхъа-
хэр славяныбзэм зэрэдэхэ-
хэху. Кирилл я 869-рэ ильэс-
ым дунаим зехжыым, славя-
нхэм гъэсэнгъэ ягъэгъотыгъэн
юфыр, урымыбзэм тхыгъэ
тхылхэр славяныбзэм язэдэ-

кын юфыр Мефодий лъигъэ-клотагь. Я 885-рэ ильесым ар дунаим ехъжыгъ. Псеххэзэ католик динлэжхэм альэнъкъ къиклэу кынышо арагъэль-гъугъ, сыда пломэ славянъбэз-кэ тхъэлъэр пщечы мыхъущт дин зекуаклэу католикхэм альтэштыгъ. Кириллрэ Мефодийрэ рагъэджагъэхэр Болгарием еклюжыгъ. Ащ къыше-гъежагъя я Х-рэ лешэгъум ыкэ нэс Болгариер славян тхаклэу игупчэ мэхъу. Зэрэгү-гъэхэрэмкэ, болгар пачыхъя Симеон ильхъан Кириллрэ Мефодийрэ рагъэджагъэхэмрэ яакылэгъу гъэхэмрэ македоние славянхэм алае урым (византие) хэлэтигъе унциал тхаклэу тхыгъя агъэпсыгъ тхаклэу Кирилл ихъатыркэ кириллицэкэ едажагъ. Шэнэгъэлэжхэм янахъябэм зэральтиэрэмкэ, Кирилл глаголицэр ары къихыгъэр, ыцлэ зыхыре кириллицэр арэл. Зэралгъэунэфыгъэмкэ, ижыре саугъэтхэр глаголицэ-кэ тхыгъягъ. Мы гупшилэв къиднэсыжыгъ глаголицэ-кириллицэ палимпес (шкашо гъэтэдже гъяу тхаклэу фэдэу шыгъя). Ісперитхэм къашу-хьаты, сыда пломэ ылэклэ тетхэгъау тирацентхукъыжыгъ ыкыука кэ текстыкэ тетхэгъа. Сыдигъокли глаголицэ текст тетхэгъу тирацентхукъыжыгъ ыкыука кириллицэр тетхэгъ. Глаголицэкэ зэхэлжыкэ, ихъарыф зэклэлжыкэ, мэкэ мэхъане хъарыфхэм ялэм альэнъкъокэ укъеку-лэмэ, наф мэхъу ар кириллицэм зэрэтефапэр. Ау хъарыфхэм ятеплэ лъешу зэткы. Зэралгъэунэфыгъэмкэ, глаголицэм ихъарыфыбэ урым тхаклэу къитечыгъ, хъарыф зырызхэр саморитян тхаклэмрэ ижыре джурт тхаклэмрэ ятамыгъэхэр агъэфедээ агъэпсыгъ, ау ямышыкъяу гъэпсыгъ глаголицэ тхаклэмрэ уемыхъирэхъишэу йизын къуитирэп джире хъарыфыльэ горэм еппхиене ыкы мынафу къеушхьаты зэнэгүяжъэр: хъарыфыльэр Морави-ем мыклохээ Кириллрэ Мефодийрэ зэралгъэунэфыгъ. Глаголицэр я IX-рэ лешэгъум ия 60-рэ ильесхэм Моравием игъэко-тгъя щагъэфедэштыгъ, ащ ыужкэ Болгарием Хорватием анэсигъ ыкы я XVIII-рэ лешэгъум ыкыхээм анэс глаголицэ тхэштигъ. Загъорэ ижыре Русми щагъэфедэштыгъ.

Я Х-рэ лешэгъум ыкы (я 988-рэ ильесым) щагъэжагъяу Русим чыристан динир хэбзэ юфыр зышаштэм ыуж хъарыфыльэр кириллицэкэ заджэхэрэм итъэкотыгъяу ащ зышиушъом-бгью щыригъэжагъ. Мы славян тхаклэр зэхагъяу зэхъум ижыре славянъбэзим имекэ зэхэтигъ эдгэ дэдэу къудалытагъ. Ащ тетэу мы бэрз тэрэз дэдэу къетыгъэним пае ишкэ-тэе хъарыф пстэури кириллицэм

хэтигъ. Ильэс мин 1апэ-цыпэ къоюплем Ѣылэ славянхэм афэлэжэгъэ кириллицэм хамыгъахэе мыхъунеу хъарыфын ишкылагъяу къыччекъягъ. Ахэр я, я, э зыфиохъэр ары. Үүжипкъэм Н. М. Карамзиним хъарыфыу ё-р хигъэхъожагъ. Хъарыфыльэр урысыбзэм егъэкую гъэним пае мы зэхъокыныгъэхъэр ишкылагъягъ. Славянхэм аштэгъе урым гүччэхъеу динтхэлэйлум епхыгъэхъэр тэрэзэу къэлгъэнхэм тегъэпсыхъягъяу хъарыфыльлум хъарыфыбл ихъагъ. Ау үүжипкъэм а гүччэхъэр славян къэуаклэу тхъягъ. Ащ къыхэклэу а хъарыфыблыр лые хъугъе ыкы хъарыфыльэм хагъэкъяжыгъ. Джирэ теплээ зилэ урыс хъарыфыльэр Апэрэ Петэрэ (1708 — 1710) Шэнэгъэхъэмкэ Академиемрэ (1735, 1738 ыкы 1758) яреформ-мэхэм атетэу аштагъ. Кириллицэр хъарыфыльэр Ѣылэхэм ябгъапшэмэ, унаэ төдээ ар хъарыфыльэ псэтэуми ыпшэе умыклохъиу къазэрэхъэрэм. Француз бзэшэлнэгъэлэж цэ-рышкоу Ж. Вандриесим гушом зэлтиштагьеу мэрэштэу тхыгъягъ: «Кириллрэ Мефодийрэ яславян хъарыфыльэ хъаламет шыпк. Англосакхэмрэ ирланд-хэмрэ яхъарыфыльэр мидрэм лъешу пчэхъя. Лешэгъубэхэм къаклоц мыхэм къочлабэ рахылыгъ латин хъарыфыльэр абзэ тырагъэпсыхъианеу, ау икью афызэшокыгъэп». Лъепк хъарыфыльэ шыпкъэхъэр Кавказ лъэнъкъом Ѣыл-псэуре цыиф лъепкъхэм алае я XX-рэ лешэгъум икъежылэ урыс «граждан» хъарыфыльэр лъапсэ фашы, агъэпсыгъ. Кавказым Ѣыл-псэухэрэм ятхэкъэ лъапсэ уцгушигъ къыкыгъ: араб, латин ыкы урыс тхаклэхъэр. Аужылкъэрэхъэр нахь тегъэпсыхъягъяу, шогъэшко пыльзу ыкы мэхъанашко илэу къыччекъягъ, сыда пломэ урыс тхаклэ лъапсэр фэлэжагъ ыкы фэлажэе цыифхэм ягъэсэнгъэрэ якультурэрэ зыкъягъэтигъеним, урысыбзэм изэгъэшэн къыгъэпсынкагъ, адигэ лъепкъхэр урыс ыкы дунэе шэнэгъэмрэ культурэмрэ ашигъэзогъягъ. Арышь, адигэ бзэхэм урыс тхаклэ лъапсэм тет хъарыфыльхэм гъэхъагъэхъяу япшэрэлхэр агъэцаклэхъ.

Тхаклэм игъэпсын тегъэпсыхъягъяу цыифльэпкын гъогу къыхъе къыкыгъ, сыда пломэ иж-ижкъяж зэмнам къыше-гъэхъягъяу хъоо-пщэо чыжъагъяэрэ уахътэмрэ ашхъэдэ-кышьштагъягъ. Ащ ыуж земаныбэ зыблэкъим, цыифльэпкын гъашчэм зыкъэхъопсыштагъяа амалыр къытогъотыгъ: чыжъагъяэрэ уахътэмрэ ашхъэдэкышигъ. Ахэр пэрэюху къафэ-мыхъхуэу зэлтишэсэн-зэдэгүяжъэн альэкъяиу цыифхэм тхаклэр агъэпсышгъ. Ащ тетэу тхаклэр зэмнамкын культурэмрэ зылэнъкъокли цыифльэпкын итеклонгъэшко хъугъя.

Джауштэу тхаклэр — жы дэдэу тамыгъэлэхъяу къе-жээхъ систем, тыйдэли щагъэ-федэн альэкъы ыкы дунаим мэхъанашко Ѣыри. Ар хэмйтэу цыифльэпкын икультурэ зи-жыжыжын ылъэкъытагъяэл. Тхаклэм ихъатыркэ художественне литературэр Ѣылэ хъугъя, шлэ-нигъяэрэ техникэмрэ, гъэсэнгъяэрэ культурэмрэ итъекто-тгъяу хэхъонгъэшко ашыгъ.

АБРЭДЖ Ачэрдан.
Филологие шэнэгъэхъэм-кэ доктор, АКЬУ-м ипро-фессор.

Титарихъ Ѣыщ пычыгъохэр

Іошъхьищ ятхыдэжъ

Гъожыбэзэ аларгэтуу плонеу, гъэмэф гузэгум тигъэгъазэхэр шъофым иубгъуагъэх. Шым исеку шуцлэ лужуушко жыбыгъэм зэрээхитхуаулагъяу гу лъимытэу, шыур нэгъэуплэпэгъукэ ахэм аблехышь, къуаджэу Еджэр-кыуа дэлъадэ. Шхъэр мэуназэ уц упкэгъаклэмрэ удэзыхъхыре къэгъагъэхэмрэ амэ клаучэ кызылкыкхээ. Гугуу өмлүүрэ кэлэлэцыкүм гъогум тет чэрэз чыгытм къутэмэ плыжыбэзэу къыпичыгъэм Ѣыгушуукызэ унэм ехъажы. Тыгъэм шуцлабэзэ ылцыцэгъэ клаучэ күшхъэфачьэм тесхэу, къызэпачьэхээзэ Лабэ дэлъадэх, псыхъо чырьим гъэмэф тигъэм имашлоу акышьо тельир ыгъэ-кисенэу Ѣэгугъых. Уегупшисэ-мэ, мыш фэдэ чылэ къызэры-клом сид фэдэ тарихъ тхыда дэлъын ылъэкъытагъ? Еджэр-кыуа хэхэ Сет ыашхъэмэ якъэ-бар бэшлагъэ зызэлшагъяэр...

Къуаджэм пэмычыжъяу Ѣош-хъя иниш къэльяжо, ахэм якъэ-хъя кэ таурухъяу пыльэр бэ. Ашыц горэм къызэриатэремкэ, Сет ыашхъэхэр нартхэм ялъехъан чыгум зыхэхъуухъя-хэхэр. Нарт Сет зэшигтүр ял-пээсагъэрэ ялыхъужынгъэ-рэкэ къахэшхэу, цыфхэм лъеш-шу ахэр шу альэгъоу, лъитэ-нгъэшко къафашэу псэущты-

гъэх. Нартхэм ашыпху закъо къаухуумеу, агъашлоу ялагъ. Гыкээ Ѣашэним тегъэпсыхъя-хэхэти, дышъэм хашыкы, ку бзыльфыгъэм ратыгъа, ар яшупльэгъэу инэшанеу хъугъа. Ижыре лъэхъаным заор къызэрияко юфу адигэхэм яшыэнгъэ хэлъыгъ. Хуульфыгъэр ицыкүгъом Ѣегъэжъягъау ыпкышигъоли иакыли зэоним фагъэхъазырытагъя.

Ижыре лъэхъаным заор къызэрияко юфу адигэхэм яшыэнгъэ хэлъыгъ. Хуульфыгъэр ицыкүгъом Ѣегъэжъягъау ыпкышигъоли иакыли зэоним фагъэхъазырытагъя. Мафэ горэм Сет зэшхэр, зэрхажбэзэ, заом дэкыгъях, ау псаоу къацээжъыгъяэрэ. Ашыпху къызашэм, хуульфыгъэ Ѣаш-шуашхэхэр зыпильхъэхи,

лъышлэж гухэль илэу, гъогу тэхъагъ. Улагъяу пыим къыты-рища гэхэм нахь хэмэльяу, бзыльфыгъэм идуай ыхъожыгъ. Сет унагъор зэрэштигэ тяглонэрэ мафэм агъэйлышыгъ, къэхэр зыдэштит чылпэхэр ыуашхъэ хэхъууыгъ. Гъэшэгъоно, кызэраотэжырэмкэ, Сетхэм ашыпху дышъэ шуухафтын дэлъэу чатлэжыгъа.

ыуашхъэхэмрэ ахэр зыдэштит Ѣэжо-благохэмрэ бэрэ адигэхэм агъэльялан ялагъ, тхэлэл-тэлпэу 1940-рэ ильесхэм анэс агъэфедэштыгъ.

Бэйльфыгъэмэ яшхъэгъусэхэр, ашхэр заохэм бэдэдэу зыдахыштагъях. Ащ къыхэклэу, Сетхэм ашыпху изекуаклэ яшысэу, зэктэхэу, бзыльфыгъэхэм лъышлэж мурад ялэу, хуульфыгъэ Ѣаш-шуашхэхэр апильхэу дэкытагъя. Ары «амазонка» зыфалорэ бзыльфыгъэхэм Сэтэнэа, Лащен, Нуожж, Бадин, Хуурсанэ кызыхъэгъэхэри.

Кошхэблэ районным итэу, мэзитлум азфагу дэуцгээ чылэ цыклоу Еджэр-кыуа Сет ыашхъэхэм якъэбар пытэу фольклорым Ѣихгъэунэфыкыгъ.

ЕНЭМЫКЬО Зар.

Сурэтыр: зэхүгъя къэбар-лыгъээс амалхэр.

Тишиш-еплъыкіхээр

Щыгъынным уахещ — акылым уакъыхещыжы

Адыгэхэм ауагъеу мышып-кэ Ѣылэп: дышъэ джане пычыгъ-кы, акыл дыуумыгъэхэм яи-тэтиштэп. Ау ар зыщыпль-нэмийн ыпэу, уздэпльхыхыныр лъешшэу ишкылагъ. Адыгэ палор лъепкэ напэм изы 1ахь хъугъэ шуаш, узэгупшисэн ыкы къы-дэлтигэтигээн фэдэд.

Аудыгэхэр ыушигъяэх, алощи ашэшти лъешшэу фэсакыштыгъях, сыда пломэ, «чэтэм пиуп-кырээр мэкыжы, жэм пиуп-кырээр къыжырэп». Тильэпкэ ныжьи Ѣыгъынкэ нэкъоу-кыгъ — лыгъэр апэрэгъ. Лешэгъукызэ таурухъягъэм «жы-фыртынэшху» гу шыхы заримыгъэгъэпсэфэу ренеу зээжъ гуихыр Ѣешкүшэ. Арышь, зэклэ-мэ анахь мэхъанэ зилэр тыгүхэр тымыгъэпльыкынхэр ары.

«Былымыр — осэпс» ало-адыгэхэм. Умыгъотыгъытагъ ят-цифыгъэгъ ыашуаш-фэбагъяэр ары.

Щыгъынным 1ахь шхъяа лъепкэ адыгэ палор, шхъэлты-тэжэ зыфэзшылжырээр аш фэсакы зэрильхээ. Непэ зыр адэрн енэкъоу-кызэ, ар къаштэжы фэдэу хъугъэ. Ау аш къекла

тыгъуу-заша, къэрар тхэлхуугъау Ѣашуаш-фэбагъяэр ары. Уегупшисэнэ, анахь мэхъанэ зилэр хэти изекоукэ-шыкы, иакыл үүшигъ. Сыд пычыгъы, пычмыгъы хъаулай, акылыр уиплэгъ.

Мэлпэлтэгъум и 19-м, Абыдэ Хыисэ итхыгъеу «Адыгэ палор сыкьот!» зыфиоу тигъэзэт къи-хъягъэм гушигъасабэ къыгъэу-шыгъ, аш паеклэ, авторым «Тхъауягъэпсэур» къылэжыгъ. Тэрэз зыфиоурэ, уныжъ икү-гъэ зыхъуукэ (ильэс 16 — 18 ыкы нахьыб) ухэтми уздэпль-

хыжын фэе. Лъепкэ шуашэр зыщызьльэрээр аш зыгореу-штэу къегъэуши, хе-тэхыкы, зыф-гъэсакыжы, аш рыкъэирэп, ицыхъэ нахь зытэльхъэ мэхъу. Непэ тиньбхыкэхэм, анахъяу пышаш-хэхэм, янасып къызыч-кыкы, адигэ саэр ыкы кла-хэм (ащыхъэм) цыер зыщалэу къаублагъ. Ау лъепкэ шуашэм удешта,udemышта, сидэу уехху-ллэра? Ащ фэд адигэ палор иофи, зыщылгъошуми, къе-хъягъыгъошуми дэдэп — аш боу узэгупшисэн хэль.

Бэйльфыгъэ 1апэхэм 1эбжэ-нэ тегъэпкэгъэ гъэлгэхъэхуу куахъом фэдэхэр къапэлтий-кых... Егээзьгъа, нэшэ-лүшэгъэ... Ляягъэр шуашэм хэмэльхъэмэ мыхъунэу? Аш фэд адигэ палор иофи, къылпэхахъэрэ гушигъэ дыджыр пүлэ тельмэ, палор уиухуумэн? Ау ар пычыгъ къо-дыешт нэмэйлээ, лъепкэ шэн-ха-бзэр, къыдыхъэмийтэлээ, Ѣы-мыхъахъэм ычыл. Арышь, сэ сишиошкэ, хэтрэ цыиф лъепкы — адиги, урсы, ермэли, къэн-дзали, чэчени, ингуш, дагыстыни,

Искусствэм ицЫифхэр

ИсэнэхъаткIэ уегъэгъуазэ

Шэныгъэлэжь-археолог цэрылоу, сурэтышIэу Лэупэкэ Нурбий ыныбжь ильэс 85-рэ зэрэхъуугээ фэгъэхыгээ къэгъэльэгъон Мыеекуапэ кыщызэуахыг.

Зэхахъэр зэрищаагь Кьюкыпэм ўыпсэурэ лъэпкхэм яискусствэклэ Къэралыгьо музей и Темир-Кавказ күтамэ ипащэу Шъэуапцэкъо Аминэт. Адыгабээки, урысыбзэкли музей щыкогъе юфхъабзэм кыщыгушыагъэх Адыгэ къэралыгьо университетим иректорэу Мамый Даут, Адыгэ Республикаем культурэмкэ иминистрэу Аульэ Юрэ, АР-м гуманитар ушэтынхэмкэ институтэу Т. Клерашэм ыцэ зыхырэм ипащэ игуадзэу Беданыкъо Марзет, зэлъашIэрэ Іепэласэу Еутых Асе, республикэ общественэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхаматэу Пымыщэкъо Рэмэзан, Адыгэ къэралыгьо университетим иректорэу ильэсэбэрэ юф зышгээ Хъунэго Рэшьид, Адыгэ Республикаем исурэтишхэм я Союз итхаматэу Елена Абакумовар, Дунэе Адыгэ Хасэм ипрезидент иупчIэжъяэу, общественэ юфышэшхуу Мещфешу Нэдждэт, Адыгэ Республикаем исусствэхэмкэ икIэлэцIыкly еджапIеу Лъэцерэйкъо Кимэ ыцэ зыхырэм икIэлэгъаджэу Хуажъ Рэмэзан, Лэупэкэ Нурбий ыпхью Асе, Мыеекуапэ инароднэ депутатхэм

я Совет итхаматэу Джарымэкъо Азэмэт, нэмыхкхэри.

Лъэпкхэм, хэгъэгоу зыщыпсэурэм афешыпкъеу, гуетынгъеу хэлтыр неущрэ мафэм фильтээзэе юф зышIэрэ Лэупэкэ Нурбий гущил фабэхэр кыфа-

иуагъэх, ригъэджагъехэм, исенхэхаткэ, ицыфыгъекэ ыэпээзэу зыфхъуугъехэм «тхъауегъэлэсэу» кыраложыгъ. Адыгэу хэкум щипсэухэрэмрэ ыкыб къэралхэм арысхэмрэ язэпхынгъэ зэригъэптиэрэ кыихэзыхыгъэшыгъэ

иуагъэх, ригъэджагъехэм, исенхэхаткэ, ицыфыгъекэ ыэпээзэу зыфхъуугъехэм «тхъауегъэлэсэу» кыраложыгъ. Адыгэу хэкум щипсэухэрэмрэ ыкыб къэралхэм арысхэмрэ язэпхынгъэ зэригъэптиэрэ кыихэзыхыгъэшыгъэ

Мэшфешу Нэдждэт кызыеруагъэу, Лэупэкэ Нурбий лъэпкхэм, республикаем шоу афишлагъэм щынэгъэм чыпэ хэхыгъэ щыри.

Ишушлаачь зыгъэльаплэхэрэм, «опсэу» къезыложыгъэхэм ашыщых зэлукэгъум хэлэжагъехэу Стлашу Юрэ, Ацуумыж Казбек, Гыукэ Замудин, Абрэдж Гошэфыж, Цыккүшю Аслын, Хьатикье Адам, Кукэнэ Мурат, Едыдж Мэмэт, Тэуцожь Фатимэ, Чэтэо Ибрахим, Тэу Аслын, Кьюанэ Аслын, Сулайманова Фатимэ, кэлэгъаджэхэр, студентхэр, культурэм иофышэхэр, фешхъахэр.

Лэупэкэ Нурбий кыфэгушуа-хэм, зэхахъэм хэлэжагъэхэм лъэшэу зэрэфэрэзэр къариуагъ, къэгъэльэгъоним еплынхэу ри-пъблэгъагъэх.

Живописым, графикэм яхылэ-гъэ сурэтхэм уагъэгъуа. Нартхэр кыщым кыщечгэльяа. Шэныгъэлэжхэм, цыф цэргиохэм, археологхэм, абдзэх къуаджэм ицылакэ, тичыопс идэхагъэ ис-кусствэмрэ шэныгъэмрэ яофышэхэр зэрээзүкагъэхэм, нэмыхкхэм афэгъэхыгъэ художе-ственне амалхэр зэригъэфед-хэрэм осе ин фэтэшы, тигъээз-теджэхэм ацэлэ Лэупэкэ Нурбий тыфгушо.

Н. Лэупакэм исурэхэр зыдэт тхылъэу юбилеим ехуулэу кын-дагъэкыгъэр нэбгырабэм аратыгъ.

**Зэхэзышагъэр
ыкы кыыдэзы-
гъэкырэр:**
Адыгэ Республикаем лъэпкэ Йоффэмкэ, Тэу Аслын къэралхэм ашып-пэурэ тильэпкэ-гъухэм адярьиэ зэпхы-ныгъэмкэ ыкы къэбар жуутъэм иамалхэмкэ и Комитет

Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдэ-
шылэр:**
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кэ заджэхэрэ тхапхэу зипчагъэкэ 5-м емыххуухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтэу, шрифтыр 12-м нахь цыкунуу щытэн. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэжигъэклюжых.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зышаушыхъатыгъэр:
Урысы Федерацием хэутын Йоффэмкэ, телевидение-радиокъэтин-хэмкэ ыкы зэлтэй-Иэсикэ амалхэмкэ и Министрствэ и Темир-Кавказ чыпэ гэлорышил, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**ЗэкIэмкИ
пчагъэр
4474
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1016**

Хэутынум узши-
кIэтхэнэу щыт уаххэтэр
Сыххатыр
18.00

ЗышыкIэтхэгъэхэ
уаххэтэр
Сыххатыр
18.00

Редактор
шххатыр
иппээрэлхэр
зыгъэцакIэрэр
**Мэшлэкъо
С. А.**

Пшыэдэкъижь
зыхырэ секретарыр
**Тхаркъохъо
А. Н.**

Театрэр, кIэлэцIыкIухэр

Пшысэм изэгъэпшэнхэр

КIэлэцIыкIухэм я Дунэе мафэ фэгъэхыгъэ театрализованнэ къэгъэльэгъонхэр, концертхэр Адыгэ Республикаем икъалэхэм, ирайонхэм ашыкIуа-гъэх.

Адыгэим и Къэралыгьо камер-на э музыкальнэ театрэу А. Хьанхэхум ыцэ зыхырэм Мыеекуапэ изыгъэлэсфыпIе парк изэххэяпIе «Ракушкэм» кIэлэцIыкIухэм апае къэгъэльэгъонир щызэхашагь, режиссерэу Виктор Серебрянскэм ыгъэуцугъэм нэб-

гырабэ еплыгъ. Пшысэр Кьюекъо Налбий ытхыгъ.

Нэнэжхэм, тхаклумкыхэхэм, мэл гьешIэгъоним, фэшхъафхэм афэгъэхыгъэ театральнэ къэшынхэм хэлажьэх Адыгэ Республикаем изаслуженнэ артисткэу Надежда Максимовар, артистхэу

пшынным пae шыкIе кызыэрэбгьотыщтым имэхъанэ, адыгэхэм яшэн-хабзэхэр артистхэм къэгъэльэгъоним кыщауатэх.

Адыгэмэ зэралоу, шу зышIэрэр шум IокIэхкы. Спектаклем кIэлэцIыкIухэр, ны-тыхэр еплыгъэх, цыфхэм язэфыщытыкIэхэмрэ пшысэмрэ зэраргызшэхээ зэфэхыссыжхэр ашыгъэх.

